

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Évi 170.— L., félévre 95.— L.

Egyes szám ára 4.— L.

Külföldre egész évre 270.— L.

FŐSZERKESZTŐ:

GYALLAY DOMOKOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)

5. szám.

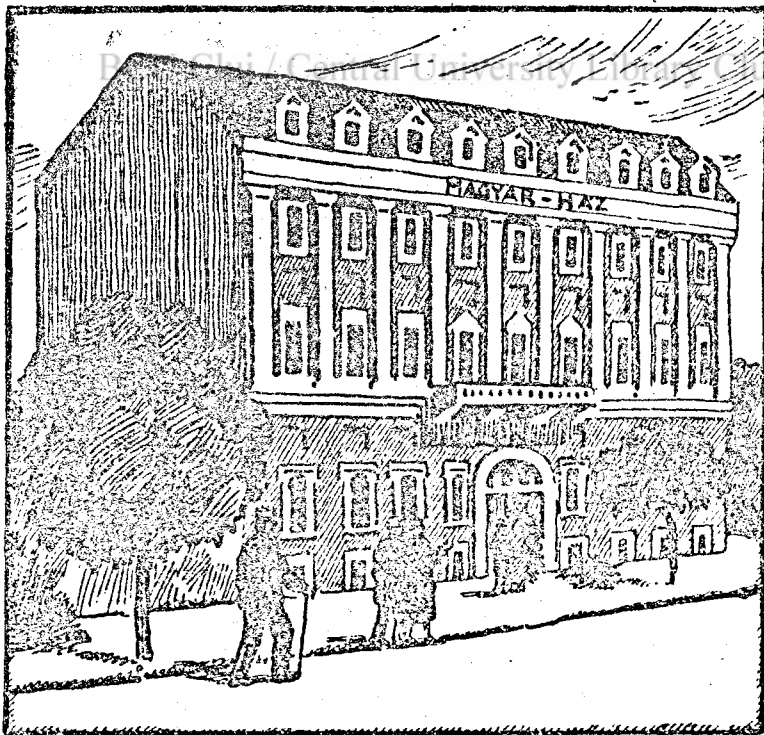
Megjelenik minden szombaton.

Házakat építettek a bánási magyarok

— A temesvári Magyar Ház felavatásának alkalmából. —

Tizenkét esztendő óta egyebet sem tesznek a bánási magyarok, mint hogy tiltakozva és védekezve harcolnak a jogfosztásokról és veszteségekről. A diplomomoknak, iskoláknak, kulturintézményeknek, épületeknek erőszakos elvételéről beszéltek egyre ezek a hírek. Ezt a gyászos, vé-

gesztült hangot meg. Szükségleteket elégitettek ki, égető hiányokat kellett pótolniok. Maga az erdélyi magyar nemzet, vagyis falvak és városok népe együtt, földművesek és iparosok, tanultak és tanulatlanok összefogása tizenkét esztendő alatt még nem tudott sehol építő, alkotó mun-

álthatatlan veszteségi listát utóbb mind inkább szakitják meg örvendező, győzelmes hirdások: a falu népe a lerokkadt templom helyébe újat épít, az elvett iskolát mással helyettesíti, a hontalanná tett kulturintézménynek új teremt.

Ezek az alkotások mindig egy-egy falu, egyházközségeknek munkájából születtek

kához hozzáfogni, pedig mérhetetlen sok az, amit ez alatt a tizenkét esztendő alatt elvesztett. S ezért sokan már azt hitték: keserves, üldözött kisebbségi sorban nincsen mód és nincsen erő nemzeti alkotásokhoz.

Ime, azonban, mi történt! A bánási, a temesvári magyarok, ennek a gazdag tartománynak egész magyar lakossága felekezetre, tár-

Ambrózy Andor báró,
a Magyar Párt bányászi tagozatának elnöke.

sadalmi állásra való tekintet nélkül néhány évvel ezelőtt közösen elhatározták, hogy a középületekből, állami, városi intézményekből kitessékelt magyar kulturának — a Magyar Pártnak, a magyar dalnak, a magyar színjátásnak, a magyar társadalmi életnek — otthont teremtenek, hol maga a magyar legyen a gazda, hol ne legyen szüksége mások kegyére ahhoz, hogy összegyűlhessen s nemzeti életét ápolhassa. Két esztendő szívós munkája, lelkesedése, kitartása, áldozatkészsége meghozta gyönyörű gyümölcsét. A céltudatosság minden nehézséget legyőzött. S néhány nappal ezelőtt — november 29-én — lelket vidító ünnepek közepette át is adták nagyszerű hivatásának a temesvári Magyar Ház háromemeletes, hatalmas palotáját.

Temesvárnak, a Bánság fővárosának, legszebb részében hirdeti ez a gyönyörű épület a minden akadályon győzedelmeskedő magyar akaratot. Hat millió lejbé került: ebből négyet már összehordott a nemzeti áldozatkészség s a hiányzó kettőre pedig akadt magyar pénzintézet, mely 10 százalékos kamatra adta azt kölcsön. A nyugalom és boldogság szigetén érezd magad, ha pompás termeiben, tágas folyosóin, irodahelyiségeiben szétnézel. A földszinten a bányászi Magyar Párttagozat köz-

ponti irodahelyisége és a népiroda, a másik oldalon a nőegyesületek irodái; az első emelet egyetlen hatalmas terem, öltözőkkel, ruhátárakkal, kis szinpaddal; a második emelet a temesvári magyar dalárdáknak ad otthont közös, hatalmas próbatermekkel; a tágas, világos pincében a sportegyesületeket, a cserkészeket várják gyakorlatozó helyiségek s végül a legfelső emeleten két kiadó lakás bére az adósságok törlesztését szolgálja.

Vége-hossza nincs a megható jeleneteknek, amelyek a szükséges pénz összehordását jellemezték. A híres és keresett orvos százezer lejt tett le a nemzet oltárára és az egyszerű, kisvárosi kubikos elhozta a maga meggyűrt százását. A zsidók itt vállvetve dolgoztak együtt a közös magyar kultúra templomának felépítésén. S akadt sváb ember, aki a régi boldog és zavartalan együttélés örök emlékezetére százezer lejt pénzt s még egy annyit erőbutorokat ajándékozott — névtelenül.

Mindez a munka és eredmény elsősorban Ambrózy Andor bárónak, a bányászi magyarpartti tagozat elnökének a nevéhez fűződik, kinek megadatott az erő és tehetség ahhoz, hogy a magyar társadalmi erőket ily eredményes közös munkára összefogja. A szervezés és propaganda munkájában felülmulhatatlant végzett el hűséges munkatársa, a székely eredetű Páll György főtitkár. Az építés, a tervezés munkáját Temesvár nagytekintélyű polgára: Székely László mérnök végezte el — ingyen s ezzel félmillió értékű alapítványt tett a magyar kultúra javára. A hiányzó pénzt pedig Hajdu Frigyes, a nagy banknak a vezetője szerezte meg olcsó kamaton. Kell-e ennél szebb, beszédesebb példázat arra, hogy mágnás és városi polgár, szabad székelyek ivadéka és a kereskedelmi szellem képviselői, mily eredményes, mily gyönyörű munkát végeznek, ha összefognak és közösen törnek, nagy mindenek felett álló, gyakorlati nemzeti célok felé! S mintha a jóságos Isten más tanítást is akart volna itt adni nekünk, e négy magyar ember nevéhez fűződik ez a mű és a négy közül az első lutheránus, a második katolikus, a harmadik református s a negyedik Mózes vallását követi, — ime, a nemzet és csak a nemzet szolgálatában adatik meg a felekezetek sikert teremtető együttműködése is.

Lehet-e csodálkozni azon, hogy a házatavató ünnepek az öröm, a felemelkedés, a feltörő reménységek jegyében zajlottak le Te-

mesvárt! Az egész környék magyarsága összesereglett az ünnepek két napjára. Diszesebb, lelkesebb gyülekezetet, mint amelyik a megnyitás előestéjén a temesvári fényes, új városi színházban gyűlt össze, ritkán látott ez az új világ: a zsufolásig megtelt teremben az ünneplőbe öltözött férfiak ruházatának komoly sötétségét lelket vidámitóan tarkította a dának ragyogó diszmagyarjainak, a városi és falusi leányok viritó magyar ruháinak sok meleg, ölelkező, életet — multat és jövődöt — hirdető színe.

Másnap, egy napon háromszor gyűlt össze a város és a Bánság magyarsága ünnepre, — mindannyiszor teljesen megtelt az új palota pompás nagyterme. Dél előtt a Magyar Ház alapítóinak diszközgyűlése, délután az ifjuságnak ünnepélye, este pedig vidám előadás és utána táncmulatság. Ki győzné felsorolni azt a sok boldog és okos szót, mit ezeken az ünnepeken egymás tanulságára, vigasztalására, szórakoztatására elmondtak összegyűlt magyarok? Ott voltak a németek és megilletődött elismeréssel hajtották meg zászlójukat e mű előtt: a magyarság — kezdte szószószó beszédét, — mely elő példaként szokták a mi népünket állítani, ime, felülmúlt bennünket, ezt a házat mi ma nem tudtuk volna előteremteni. Az Isten áldása legyen a szomszéd portáján — fejezte be szavait. Elküldték azonban képviselőiket azok a zsidók is, kik csak zsidók akarnak lenni és meghatott vallomást tettek az új oltár előtt a mellett a magyar kultúra mellett, melynek előhaladásukat, gazdasági erejüket, szellemi sikereiket köszönhetik. S ott volt lelkes közönségnek, izzó hangulatnak, elinduló elhatározásoknak az egész magyarság, napszámos, nagybirtokos, főpap, városi munkás, kisiparos, zsidó gyáros, asszony, leány, gyermek, vidám, boldog összevisszaságban, egymás hegyin-hátán szorongva, csillogó szemekkel, ujjongó szívvel, táguló tüdővel. új munkára feszülő izmokkal.

Szép volt, felejtethetlen ez az ünnep maga is. Nagyszerű azonban akkor lesz, ha túl nézünk e gyönyörű palotán, akármilyen magas is a teteje, — ki a nagy erdélyi magyar életbe, a csüggedő lelkekbe, a gyengülő akaratok közé s megerősödött hittel kikiáltjuk: még sem utolsó a magyar, tud alkotni, teremteni különbet és különbül, mint más népek, csak meg kell indulnia és hozzá kell fognia a munkához.

Erdélyi magyarok, városok és falvak magyar polgárai, munkásai, tanultjai és tanulatlanjai: fel a fejjel és a szívvel, fel a munkára, kövessétek a nagyszerű temesvári példát s ti, akik sokkal, de sokkal többen vagytok, mint a Bánság elszórt, szorongatott magyarsága, még nagyobb, még szebb eredményeket fogtok elérni!

Sulyok István.

Pártok halála.

A bukaresti politikai életben megint nagy kavarodás van. A kormány az esztendő befűjező munkálataiba volt elműyedve, amikor egyszerre, váratlanul megjelent az egyik bukaresti lapban egy újságcikk és hadat üzent nemesak a kormány, hanem a politikai pártok ellen is.

A cikket Argetoianu írta, aki már tizenegy éven belül háromszor volt miniszter. Ő rendezte az első Averescu kormány hirhett választásait és ő volt a liberálisoknak a földművelésügyi, illetve egy ideig külügyminisztere. Vezető állásában nem sok jóindulatot tanusított a kisebbségekkel szemben és eddig még semmi jelét sem adta annak sem, hogy olyan nagyon ellenezné a pártpolitikai életet. Rövid nyolc esztendő alatt háromszor változtatott pártot és az u. n. alkotmányos kérdésekben is minduntalan váltogatta véleményét. Most aztán kiugrott a dobogóra és híressé vált cikkében azt írja, hogy a romániai eddigi politikai élet hibás utakon haladt, új kormányzasi rendszert kell bevezetni és ennek egyetlen eszköze — hogy meg kell ölni az eddigi politikai pártokat s a sirjuk fölött egy diktatorikus kormányzasi rendszert kell bevezetni.

Argetoianu a pártok halálát abból következteti, hogy ugy a liberálisok, mint az Averescánusok és a nemzeti parasztpártiak eljatszották minden tekintélyüket a nép és a király előtt. A kormányzás csak arra volt jó, hogy a párt tagjai meggazdagodjanak, megszirosodjanak és most már minden román pártalakulat abba a helyzetbe került, hogy saját magának ássa meg a sirját. Cikkében még nem árulta el, hogy ő milyen eszközökkel kívánja az országot vezetni, de a jelökből arra lehet következtetni, hogy diktaturát akar és ehhez egy olyan szervezetet akar létesíteni, amely az összes eddigi pártokból toborozná a híveit

„a tisztességes és becsületes emberek“ sorából. Hogy ez a terve sikerülni fog-e, az a jövő titka. Ha már ő olyan szomorú bizonyítványt állított ki az eddigi pártok politikáiról, akkor nem lesz tulás annak a megállapítása, hogy a toborzás esődöt fog mondani.

Meg kell azonban állapítani ezzel kapcsolatban, hogy a román politika az Argetoianu-cikk nyomán igen furesa helyzetbe került.

Az Argetoianu cikk nyomában furesa helyzet állott elő a román politikai pártok között. A nemzeti-parasztpárti kormány halálán van és nem tudni, hogy mikorra e sorok az ujságban napvilágot látnak, nem-e került már más kormány az ország élére. Maga a nemzeti parasztpárt is majdnem halálos dőfést kapott Argetoianu mozgalmával és kiujultak azok az ellentétek, amelyek a párt eredendő hibái. Olyan kúsza, zavaros helyzet keletkezett Bukarestben, hogy a nemzeti parasztpárt egyik nevezetes lapja, hivatalos lapjuknak főszerkesztője, a multkoriban azt írta, hogy „ami a román politikai életben most folyik, az az örültek tánca“. Egymást vádolják, tépik, marcangolják a román pártok, egymásra kigyót-békát kiáltanak, tolvajoknak, rablóknak titulálják egymást és minden politikai megmozduláskor garmadával öntik ki a hazugságokat.

Nem lehet tudni, milyen folytatása lesz

az Argetoianu cikk nyomán megindult „örültek tánca“-nak. Az azonban bizonyos, hogy azok a magyarok, akik román pártokba iratkoztak be és ezzel fajuk árulóivá lettek, rosszul érezhetik magukat a mai körülmények között. Most igazolódik be napnál is világosabban, hogy a kisebbségi embereknek nem szabad semmi körülmények között sorsukat román pártokhoz kötni, mert abból az ádáz harcból, amely a román pártok között és a pártokon belül folyik, rendszerint azok huzzák a rövidebbet, akik nem a többségi párt tagjai. Tehát azok a megtévesztett, balga kisebbségi emberek, akik nem az ő saját nemzeti pártjuk keretén belül igyekeztek népük részére a jogokat megszerezni és az életét biztosítani.

Milyen jó, hogy a Magyar Párt távol tartotta magát és most is távol áll attól a veszedelmes tánctól, amely Bukarestben folyik. Történjék bármi a román pártok között, a romániai magyarság egységes szerve sértetlenül marad meg és védheti minden tagjának, az egész magyarságnak a nemzeti érdekeit. Argetoianu elparentálhatja a pártokat, de a mi nemzeti szervünk, amely soha sem avatkozott be a román pártok egymásközti tusájába — élni fog továbbra is, mint a nemzeti öntudat bástyája és a magyar érdekek élő lelkiismerete.

b. j.

KÜLFÖLD

Miniszterek járása. Alig tért haza a magyar miniszterelnök feltűnést keltett külföldi két utjáról, máris más nagyjelentőségű miniszteri utazásokról kell számot adnunk. Azt már mult számunkban megemlítettük, hogy Litvinov orosz külügyminiszter egész váratlanul meglátogatta Milánóban Grandi olasz külügyminisztert. A hivatalos jelentések szerint a látogatásnak gazdasági célja volt. Elsősorban az olasz iparnak ellátása orosz nyersanyagokkal. Ezenkívül azonban arról is tárgyaltak, hogy Olaszország hajókat fog építeni a szovjetnek, még pedig hadihajókat. Az orosz külügy-

miniszter Milánóból Berlinbe utazott s ott a német külügyminiszterrel tárgyalt, természetesen gazdasági kérdésekben. Alig, hogy Litvinov eltávozott Milánóból, a török külügyminiszter érkezett meg Rómába s onnan Bulgáriába fog utazni. Ha egyéb nem, annyi kiszivárgott a tárgyalásokból, hogy Görögország, Törökország és Olaszország az égei tenger mostani helyzetének fentartására szerződtek s Törökország, Bulgária és Oroszország a Fekete tengeren akarnak tulsulyt biztosítani a maguk részére. A francia ujságok azonban sokkal nagyobb politikai terv végrehajtásának megkezdését látják a miniszter-járással kapcsolatos tárgyalásokban. Szerintük nem kevesebbről van szó, mint

Románia és Szerbia teljes bekezdéséről. A tárgyalásokon érdekelt államok azonban határozottan megcáfolnak minden ilyen szándékot, a magyar miniszterelnök pedig ismételt és erőlyesen utasította vissza azt a többször felújított vádat, mintha Magyarország elismerné a szovjetkormányt s fel venné vele a rendes érintkezést.

Bajok Ausztriában. Ausztria politikai bonyadalmi a választásokkal nem nyertek befejezést, sőt talán még fokozódott. Amint ismeretes, teljes többségre egyik párt sem jutott egymaga, ezért pártszövetségből kell megalakítani a kormányt, még pedig az egyik többséget jelentő polgári pártok szövetségből. Schober volt kancellár pártja azonban

semmi módon nem akar együtt dolgozni a Heimwehr-rel, a tulzó jobboldol pártjával s ezért még nem lehetett kormányzásra alkalmas többséget teremteni. Valószínű azonban, hogy majd csak meg fognak egyezni, mint mindig. Ha sok veszekedés után is.

Orosz ellenforradalmi per. A mult számunkban közölt összeküvésért már folyik a bírósági tárgyalás. Ezen kiderült, hogy az ellenforradalmat mérnökök tervezték, még pedig — védekezésük szerint — a nyugati hatalmak, főként az angol kormány és a francia vezérkar biztatására és anyagi segítségével. Ezt a vádat a francia kormány a leghatározottabban visszautasította, ugyszintén az angol kormány is.

Amerika eltiltja az oroszok bevándorlását. Amerikában az utóbbi időkben többször megismételt erős kommunista tüntetések voltak. Erre feleletül törvényjavaslatot terjesztettek a kamara elé, amely azonnal és teljesen eltiltja az oroszok bevándorlását. A törvény megszavazása bizonyos. A kommunista izgatás megakadályozásának ez a leggyorsabb és legbiztosabb módja. Feltéve, hogy kellően ellenőrizni lehet a törvény végrehajtását.

Új gazdát kap Noé hegye. A legendák szerint a vizözön után az Ararát hegyén kötött ki a Noé bárkája. Sok ország mondta magának ezt a nevezetes hegyet az évezredek folyamán, a legutóbbi időkben Perzsia birtokában volt. rejtett szakadékaiban biztos menedéket nyújtva a törököket minduntalan háborgató kurd törzseknek. Hogy ennek elejét vegyék, Perzsia hosszas tárgyalások után más területért Törökországnak adta az Ararát hegyet. Így aztán vége fog szakadni a kurdok garázdálkodásának.

A magyar-cseh kereskedelmi szerződés. A december hó 15 napjával lejáró szerződés megújítására Genfben már folynak a tárgyalások, de mert az idő rövid, vagy Prágában, vagy Budapesten fognak tovább tárgyalni, hogy kormányaikkal könnyebben tudjanak érintkezni a megbizottak. Bethlen magyar miniszterelnök kijelentette, hogy el van szánva a tárgyalások megszakítására, ha a magyar érdekek megfelelő védelmét nem tudja biztosítani. A cseh újságok ma már sokkal kevésbé harciasak, mint ezelőtt, sőt azt hangoztatják, hogy a szerződést meg kell kötni, ha engedmények árán is.

Belpolitikai hírek

Boross György unitárius püspök kihallgatáson volt a királynál. A király egy óráig tartó kihallgatáson fogadta dr. Boross György unitárius püspököt és dr. *Abrudbányai* Ede magyarpárti képviselőt. A két unitárius küldött a király védelmét kérte azokkal a sérelmekkel kapcsolatban, amelyek az unitárius egyházat érték. Boross püspök előadta a királynak, hogy az unitárius egyháztól 10 ezer holdat sajátítottak ki és sok helyen semmi földje sem maradt a papnak, ugyanakkor, amikor a görög katolikus, vagy görög keleti lelkészek részére olyan helyen is juttattak harminc holdat, ahol a községnek beszolgáló lelkésze van. A folyó évben négy unitárius elemi iskolától vonták meg a nyilvánossági jogot. Kérték a legteljesebb felekezeti tanszabadságot, olyan községekben, ahol nincs magyar nyelvű felekezeti iskola, az állami iskolák mellett a magyar szekeió felállítását és

általában az egyházi és iskolai sérelmek orvoslását. A király az angol nyelvű előterjesztést lekötelő figyelemmel hallgatta végig és jóakaratu figyelmének megjegyzéseivel adott kifejezést. A kihallgatás végén kijelentette, hogy számíthatnak jóakaratu támogatására, mert ő igazságot akar tenni az országban.

Az uralkodó végleg elvált Elena királynétől. Károly király visszatértekor szó volt arról, hogy a király és királyné elválását kimondó bírósági ítéletet meg fogják semmisíteni. Ezzel a ténnyel Elena királyné megint visszanyerte volna királynői jogait. Ez ügygel kapcsolatban az uralkodó egyik bizalmas tanácsadója *Argetoianu* volt miniszter, most meglepő nyilatkozatot tett közzé. — Egy válás — mondja *Argetoianu* — sajnátos körülmény lehet, de nem törvénytelen állapot, mert máskülönben nem lehetne törvény által szentesítve. Ez a válás végleges és az is marad, a következményeképpen előállott személyi viszony csakis a közvetlenül érdekelt felekre tartozik. Az egész izgalom, amely az uralkodó és volt felesége közötti állapot körül keletkezett, indokolatlan és csak árt minden tekintetben. *Argetoianu* nyilatkozata a nemzetipárti politikusok körében érthető izgalmat váltott ki. *Argetoianu* ugyanis nem tartozik a Nemzeti Párthoz és így különös, hogy a király általa tesz közhírré ilyen fontos államjogi tény. Arról is beszéltek Bukarestben e nyilatkozattal kapcsolatban, hogy a *Mironescu* kormány lemond. Ez a hír nem bizonyult valóznak, de az ellenzéki újságok azt állítják, hogy januárban kormányváltás fog bekövetkezni. A nyilatkozat a királyi család helyzetében is változást okozott. Elena királyné most már külföldre távozik.

Fekszentelték Szatmár-Nagyvárad új püspökét.

Nagyvárad évszázadok hagyományaitól megszentelt székes-egyházában, Szent László magyar király ősi templomában fényes és bensőséges ünnepségek között szentelték püspökké dr. Fiedler Istvánt, az egyesített szatmár-nagyváradai egyházmegye új püspökét. Az ősi templom december 7-én reggel 9 órakor színültig megtelt ünneplő közönséggel. A püspökszentelést Dolci pápai nuncius végezte Majláth G. Károly erdélyi és dr. Pacha Ágoston temesvári püspök segédletével.

A püspökszentelés mély értelmű szertartása alatt minden hívő lelke mélyén érezte az új idők lehelletét; érezte, hogy a fényes múlt ragyogásába valami kis köd vegyült, érezte, hogy mennyivel méltóbb és impozánsabb volna, ha Szatmár és Várad számára nem egy közös püspököt, hanem mindkettő számára külön püspököt lehetne szentelni. Az új püspök azonban boldog és szerencsés lehet: két egyházmegye hívőseregének szeretete és ragaszkodása kíséri főrekvéseiben, melyek tisztaságáról meg van győződve. Ez a hívősereg gondolja, hogy a nyáj pásztorja egyforma gondját kell, hogy viselje a nyáj minden juhának, mint az isteni Pásztor, aki az egész világot, s abban minden lelket egyforma szeretettel ölel keblére. Ez a hívő sereg egyforma szeretetre vágyódik az ő pásztorja részéről és vágyára az a gondolat ad megnyugvást, hogy ezt a szeretetet meg is találja. Az új püspök közismert nemes egyénisége, az igazi főpapot jellemző szívjósága, minden egyoldalú és kicsinyes emberi szempontokon felül emelkedni tudó lelki intelligenciája minden bizonnyal

megtalálja mindkét egyházmegye híveinek szívéhez az utat, s a két egyházmegye egyaránt átérezett és méltányolt érdekeinek istápolása közös harmóniába fog minden jószándékot, méltányos kívánságot és jogos igényt foglalni. Ez a püspökszentelés valahogyan kiemelkedik a rendes keretek közül és úgy érezzük, hogy ez a püspökszentelés nem kizárólag a romániai katolikusok ügye, hanem általában a romániai magyarság ügye is, abban az értelemben min-

denesetre, hogy az egyesített egyházmegyék a katolikus magyarság tulnyomóan nagy tömegeit foglalják magukban.

A püspökszentelésen a szatmári, csanádi és az erdélyi egyházmegyéken kívül az erdélyi kath. státus, az erdélyi kath. népszövetség is küldöttség által képviseltette magát. Ez az egyetemes megnyilatkozás a bizalomnak olyan jele az új püspökkel szemben, mely az ő lelkében bizonyára élénk visszhangra talál és áldásos főpásztori működésére nem marad hatástalanul.

(—dr.)

* HIREK *

Ismerkedjünk az új esztendővel. Az 1930-as esztendőt nem fogjuk legszebb emlékeink között emlegetni. Sok gondot, bajt zúdított azokra, akik dolguk után élnek, a gazdálkodókat meg éppen válságos helyzetbe sodorta. Szerencsére már nem sok van hátra belőle, nemsokára lezárhatjuk róla szóló számadásunkat. Az új esztendő hírnökei, a naptárak, már beköszöngöttek a házakba. A Magyar Népe is már javában küldözgeti szét az 1931-re szóló ajándék-naptárát azoknak, akik az előfizetési díjakat rendezik. Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit, hogy az 1930-as esztendő számadásának lezárásánál gondoljanak hűséges barátjukra, a Magyar Népre is s tartozásaik rendezésével tegyék lehetővé, hogy az új esztendő előköszönőjét, a szép ajándék naptárt címükre is elküldhessük.

Folyik a választói névjegyzékek kiegészítése. A választói névjegyzékekből a legutóbbi összeállítás alkalmával nagyon sokan kimaradtak. A kimaradot-

lak, vagy akik most töltötték be 21 éves korukat, kérhetik a névjegyzékbe való felvételüket. Falun a kérelmeket a jegyző, városban a polgármester intézi el.

Korondon a hatóságok több székely gazda házát le akarják bontatni. A korondi állami ut mellett székely gazdák házai állanak. A házak még akkor épültek, mikor az ut megyei ut volt. A házak az ut középvonalától 6 méter távolságra épültek, amint azt a megyei szabályrendelet előírta. Közben az állam vette át az utat és az ut mellett levő házakat azon a címen, hogy igen közel vannak az uttesthez, le akarja bontani. Az államügyész beperelte a székely gazdákat és kérte a bíróságot, hogy kötelezze az épületek tulajdonosait a házak lebontására. A bíróság a székelyek kárára határozott és helyt adott az államügyész kérésének. A súlyos ítéletet a székely gazdák megfélembítették. Reméljük, hogy a felső bíróság nem fog hozzájárulni a szigorú intézkedés végrehajtásához.

Az esőzés hurutos megbetegedéseket idéz elő. Védekezzék Anacot pasztilla szopogatásával. Egy fiola ára 37.— lej.

Máramarosban megismétlődött a zavargások. A borsai itélőtanács nem teremtette meg a várt jogalmat Máramarosban. A zsidóellenes tüntetések ismét megismétlődtek. Több községben beverték a zsidók ablakait. Constantin Danila, akit egyedül ítéltek el a borsai perben megint Máramarosmegye területén tartózkodik és izgató beszédekkel. A zsidó lakosság küldöttségével kereste fel Mihalache belügyminisztert és kérte, hogy távolítsa el az izgatókat Máramarossziget vidékéről.

A dévai csángók nem kapnak cserföldet a bezsáni erdőből. Az ideig úgy állott a dolog, hogy a dévai csángók kárpótlásul Haban elvett földjeikért a bezsáni erdőből megfelelő területet kaphatnak. A bukaresti Casa Padurilor most értesítette a csángók jogi képviselőjét, hogy nem engedélyezi a cserét. A csángók most újabb mozgalmat indítottak, hogy a Bánátban kapjanak cserföldeket. Ezeket eladnák s legelőtől némi anyagi kárpótláshoz érkezhetnének elvett földecskéikért.

Visszakapta a hidvégi iskola működési jogát. A közoktatásügyi minisztérium már régebben engedélyt adott a hidvégi református iskolát. Bározentkereszty Béla képviselő és Fábrián László szenátor a közoktatásügyi miniszterhez fordultak, hogy a sérelmes rendeletet vonják vissza. Calianu vezérigazgatóval szemben intézkedett, hogy a hidvégi iskolát nyissák meg. Egykoron azt is elrendelte, hogy ezen a tanév közben semmiféle iskolát bezárni nem lehet.

Magyar színészet Bukarestben. A belügyminisztérium engedélyt adott a bukaresti magyar színház még karácsonyi előadások megkezdésére.

Tegyünk hűséges hitvallást magyar voltunk mellett!

Az esztendő utolsó napjain komoly próbát kell megállanunk. Az ország lakóit az állam meg fogja számlálni s nekünk óriási érdekünk, hogy a magyarok számáról szóló kimutatás megfelelően a valóságnak. Jogaink megszabásánál, helyzetünk rendezésénél nagy sulyal fog latba esni az a kérdés, hogy hányan vagyunk Románia területén élő magyarok? Minél kisebb számot sikerül a hatalomnak megállapítania, annál nagyobb mértékben indokoltnak fogja tartani, hogy mostohán bánják velünk: államszolgálatnál, intézmények nyelvének megállapításánál, gazdasági érdekeink kielégítésénél megrövidítsen.

A népszámlálás menetét szigorú törvénypontok szabályozzák. De ezeket könnyen ki lehet játszani, ha magunk nem vigyázunk törvényszobta jogaink érvényesítésére. Legyünk tehát

rešen, *tegyünk hűséges hitvallást magyar voltunk mellett!*

Addig is, amíg a nagy próbateljesítések, törekedjünk arra, hogy minél nagyobb befolyást gyakorolhassunk az igazság megállapítására. Azok, akik megfelelően tudják az állam nyelvét, jelentkezzenek népszámláló bizottságoknak. Falun a jegyző tud erre nézve bővebb felvilágosítást adni.

A legnagyobb kísértést és nyomást minden jel szerint azok ellen a magyarok ellen fogják alkalmazni, akik a görögkatholikus vagy görögkeleti vallás hívei. A törvény értelmében ezek is magyaroknak vallhatják magukat, tehát készüljenek bátran az igazság megvallására.

Különböztetve jövő számunkban részletesebb utbaigazításokat fogunk adni a helyes magatartásra nézve!

Nemes Elemér ref. lelkész sikere Budapesten. A temesvári „Philharmonikusok Köre” Gockler Antal országos híri karnagy vezetése mellett óriási sikerrel előadta Arany János „Tetemrehívás”-át Budapesten. Nemes Elemér igazfalvi művészpap zeneműve ez. Hogy mily értékes ezen mű s milyen helyesen nyerte el a múlt évben az első díjat, bizonyítja az a siker, amelyet első előadása alkalmával Budapesten elért. Amint a „Temesvarer Zeitung” 27-iki számában többek között írja: Visszafojtott lélekzettel figyelt a közönség a mély művészettel megérezkített Arany-balladára. Ezen hatalmas mű — írja a „Temesvarer Zeitung” — a magyar jelenkor karizmatikus irodalom egyik legszebbike. A

benne lévő óriási nehézségeket leküzdve és szépségeit teljesen érvényre juttatva, teljes sikerrel vezette nagyszerű dalos gárdáját Gockler karnagy. Az előkelő közönség a zsufolásig megtöltött Vigadó nagytermében Apponyi Albert gróffal az élén, a mű befejeztével nagy tapsba tört ki s lelkesen ünnepelte Nemes Elemért, a szerzőt, a karnagyot és a pompás dalosokat. Büszkék lehetünk rájuk!

Tüdőbetegek kérjenek ismertetőfüzetet az Oláh Károly plebános ur által feltalált kiváló hatású Antiphtysin államilag engedélyezett tüdőbaj elleni gyógyszerrel. Díjmentesen küld az egyedüli készítő Osváth Gyógyszertár, Târgu-Mureş-Marosvásárhely.

Lehet választani! Mai lapunkhoz címzett utalványokat mellékeltünk abból a célból, hogy elvasóink téli lelki táplálékul megrendelhessek olvasó füzet-sorozatunkat. Az utalványon föl vannak sorolva a füzetek címei. Ha valaki csak tíz kötetet akar megrendelni, akkor ezt a sorozatból válassza ki és a mellőzendő öt füzet címét huzza át. A kiválasztott tíz füzet árában a mostan küldött utalványon 45 lejt kell postára adnia. Ha valaki mind a tizenöt füzetet olvasni kívánja, akkor szíveskedjék 65 lejt az utalványon beküldeni. A füzeteket némelyek utánvétellel rendelik meg. Ugy is szívesen megküldjük, de ebben az esetben az utánvételes küldés postadíjával, vagyis 20 lejjel drágább lesz a rendelés. Ennek elkerülése végett ajánljuk a mellékelt utalványok szíves fölhasználását. Pénz beküldés, vagy utánvételes rendelésen kívül, sajnálatunkra, nem vehetjük figyelembe a rendeléseket.

Halál a kavicsbányában. Szomorú véletlen okozta halálát Deák Mihály gazdalegénynek Szilágynagyfaluban. A kavicsbányában az aláásott föld leszakadt és a derék ifjút összetörte. Nagy részvétellel temették el.

Ha hashajtóra van szüksége, vegyen be este 2 szem piciny Artin dragéct, reggelre enyhe, biztos széke lesz.

Halálos pofon az iskolában. Halceu regáti község tanítója, Gavrilas D. óra közben úgy pofonította Danila Constantin nevű tanítványát, hogy a gyermek azonnal hollan esett össze. A gyilkos tanító tettének elkövetése után megszökött, de Jasiban elfogták. A szerencsétlen gyermeket temetés előtt felboncolták és megállapították, hogy halálát a pofon következtében keletkezett agyvérzés okozta.

A Minerva karácsonyi könyvujdonságai

Képes könyvek:

Uj képes könyv (Eredeti modern felvételekkel)	100.—
Vidám élet	168.—
Tábori Piroska: Mókás állatok	162.—
Margit mama: Az én ábécém	170.—
Az esztendő örömei	68.—
Allatorszag	45.—
A mi állataink	30.—
Mókás képek	30.—
Tréfás képek	30.—
Állatképek	30.—
Mit tudok?	61.—
Aki pajkos, megjárja	140.—
Ki jön velünk?	61.—

Meséskönyvek:

Károly bácsi; Csóri csirkász lársasága	130.—
Gombóc Kelemen (Gyermekmesék)	136.—
Tábori Piroska: Dugó Dani világgá megy	86.—
Gegus Ida: Szálló pillangók, tarka mesék	170.—
Gosztonyi Ádám: Kalucsi doktor vig meséi	102.—
Sebők Zsigmond: Mennek, mendegélnek	204.—
Herceg Ferenc: Mesék	238.—
Pósa Lajos gyermekversei	120.—
— Aranykert (Gyermekversek)	82.—
Benedek Elek: A honfoglalás mondái	75.—
— Mesék és mondák Mátyás királyról	75.—
— A tatárjárás mondái	75.—
— Mondák és legendák	75.—
— Székelyföldi mondák és mesék	75.—
Tutsek: Tréfás mesék	55.—
Grimm mesék	55.—
Tündér mesék	55.—
Tündérvásár meséskönyvek (darabonként)	20.—

Ifjúsági iratok:

Gaal Mózes; Nótás Katia	85.—
Kosáryné Réz Lóla: Boszorkányvár	82.—
Gaal Mózes: A legkisebb leány	136.—
Barbara Ring: Feik (Egy kis fiúcska története)	130.—
Fayné Hentaller Mária: A Szódy leányok	116.—
Gaal Mózes: Magyar hősök és királyok 5 köt., kötetenként	102.—
Sebők: Maackó úr utazásai 3 kötetben, kötetenként	41.—
Gárdonyi: Nagyapó tréfái	68.—
— Mindentudó Gergely bácsi	55.—
Mikszáth: Két koldusdiák	130.—
— Magyarország lovagvárai	130.—
Jókai: Rózsák szigete	99.—
Sztrókay: A kis ezermester	55.—
Dixon: Az óceánrepülő	153.—
Donaszy: Kejtélyek a történelemből	258.—
Magyar Ifjúság Könyvtára: Szent László király apródja	21.—
— Samsen-vitéz	34.—
— Mózes: Kicsi mesék	34.—
— Hoffmann: Ki mint vet úgy arat	48.—
— Latkóczy: Magyar legendák	48.—
Bokor: Az esztergomi diák	187.—
— Velencések	93.—
Blaskó Mária: Pityu	136.—
Burnett: A padlásszoba kis hercegnője	98.—
Dénes Gizella: Két fehér galamb (Reg. Szt. László korából)	102.—
Dickens: Nickleby Miklós	123.—
Tarczai: Mikó solymár	170.—
Pischnó Vádnál Hermin: Boldogság szigete	90.—
Sienkiewicz: Sivatagban, őserdőben	252.—
Biró Vencel: Keserű serbet (Ifj. regény a török világból)	80.—
Dickens: Kis Dorrít	272.—
Gaal Mózes Nótás Katia	85.—
P. Pál Odön: A felhők kapitánya	235.—
László Marcella: Nótás Zsuzska	80.—
Twain: Buckleberry Finn kalandjai	210.—

A pénz előzetes beküldésével portómentesen küldi a MINERVA könyvesbolt (Uj-Kolozsvár Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 1.

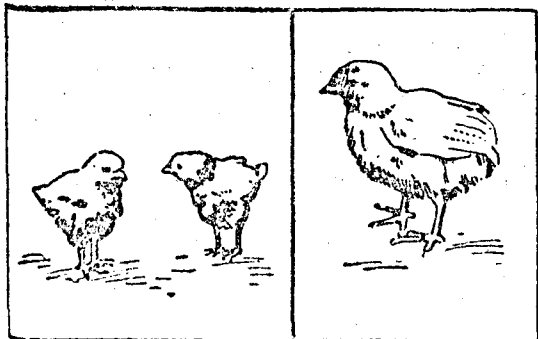
Miért jó a Pekk?

Lapunk egyik előző számában általános-
 gban ismertettük azokat az előnyöket, ame-
 kekkel a vitamindus Pekk-tápszer etetése jár.
 Lapunk mai számában rá fogunk mutatni a
 kitünően bevált, gyakorlati alkalmazásá-
 sok módjaira.

A „Pekk“ etetése a baromfiaknál elősegíti
 baromfiak tollasodását, a tojáshéj képző-
 st. Vagyis az olyan tyukok, amelyek „Pekk“
 pszert kapnak, nem tojnak lágyhéjú tojásot.
 A baromfiak tollasodása idején nagyon
 akran sántaság szokott fellépni. Az olyan
 romfityenszettekben, ahol a „Pekk“-et ad-
 k a baromfiaknak, a sántaság soha sem je-
 tkezik. Igen gyakran, kellemetlen rossz szo-
 képpen tolrágás szokott a baromfiak kö-
 t elharapózni. A tapasztalat azt mutatja,
 gy a „Pekk“ ez ellen kitünően beválik. Mon-
 anunk sem kell, hogy a „Pekk“ adagolása ál-
 lánosságban erősíti és élénkíti a szervezetet,
 gy, hogy hatása a baromfiállomány egészsé-
 es voltára eltagadhatatlan. Különösen a csir-
 enevelésnél jut a „Pekk“-nek fontos szerep.
 özöljük erre vonatkozólag néhány kísérletező
 eleményét.

Dr. Szepessy Nándor községi állatorvos a
 következőket írja: „Kitünő eredményt észlel-
 m Pekk alkalmazása után egy két hónapos,
 rtelen növési Rhode-Island kakason. A ka-
 es dec. 15-én még súlyos angol kórban szen-
 edett, jan. 22-re azonban teljesen meggyó-
 ult.“

Dabasi Halász földbirtokos írja: „1000

Satnya csibék

Ezek egyike
 1 heti Pekkkelés után.

drb. Leghorn és Rhode Island csirkénél ada-
 goltam a Pekk-et. Az egy napos kortól 8 hetes
 korig. A Pekkel tartott csoportnál sokkal ke-
 vesebb elhullás volt, mint a Pekk nélkül ne-
 velt hasonló állománynál.“

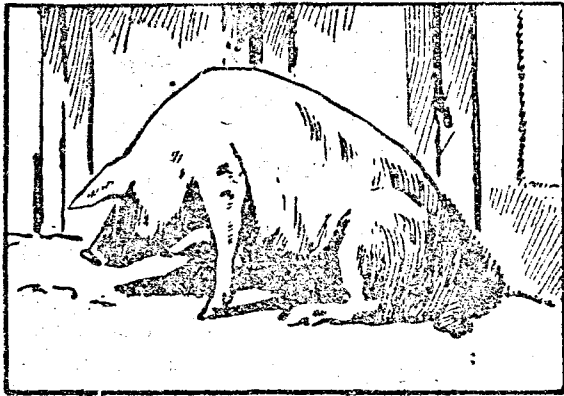
Gamauf Géza állatorvos a következőket
 állapította meg a Pekkre vonatkozólag: „Öt
 tojó tyukon alkalmaztam a Pekket, míg ha-
 sonló öt tyukot ugyanolyan adagolásban Pekk
 nélkül tartottam. Előbbieknél a vedlés szokat-
 lanul gyorsan megtörtént, erőbeli állapotuk ki-
 tűnő lett, a tojáshozamot megkezdették.“

Meidlinger J. kántor-tanító a következő-
 ket írja: „A Pekket tyukokkal etettem jó ered-
 ményvel, miért is állandó használatát hatá-
 roztam el.“

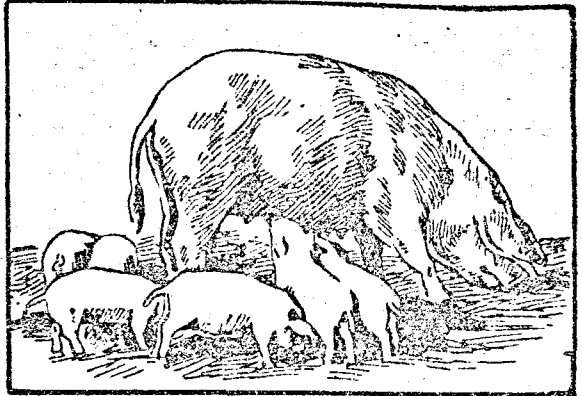
A mai nehéz gazdasági körülmények kö-
 zött feltétlenül sulyt kell tehát fektetnünk arra,
 hogy Pekk adagolásával baromfityenszétünk
 jövedelmezőségét növeljük.

A sertéshizlalásnál a Pekknek rendkívül
 fontos szerep jut. Ismeretes, hogy a sertéshiz-
 lalás tartama alatt igen gyakran körömbajok
 szoktak fellépni. A hizó állatok lesántulnak,
 rosszul táplálkoznak s ennek következtében
 testsúlyukban nemcsak, hogy nem gyarapod-
 nak, de sokszor a testsúlyban lényeges vissza-
 esés következik be. A gazda az ilyen lesántult
 hizót félig kihizlalva le kell, hogy vágja, ha a
 további károsodásnak elejét akarja venni. A
 „Pekk“-el végzett takarmányozási kísérletek
 rendjén kiderült, hogy a sertéseknek e beteg-
 sége ellen — sok helyen zsugorodásnak neve-
 zik — a Pekk kitünően bevált. E betegség
 ugyanis a hizóknál egyoldalú táplálkozás,
 mozgás és napfény hiánya miatt szokott fel-
 lépni s nem egyéb, mint angolkóros megbete-
 gedés. A Pekkben lévő D. vitamin ezt a beteg-
 séget gyógyítja és így a sertések továbbhizla-
 lása lehetővé válik.

A kísérletek során kiderült, hogy igen
 gyakran 160—170 kg.-os beteg sertések is meg-
 gyógyulnak a Pekk adagolásától és ezért nagy
 sikerrel lehet alkalmazni teljesen roménytelen-

Anyasertés súlyos angolkórbán.

Ugyanaz az anyasertés további 3 hét után egészséges malaccaival.

nek látszó lesántulások esetében is. Természetes, hogy fiatalabb állatoknál, vagy a hizlalás kezdeti szakában a Pekk hatása gyorsabb, mint az öreg állatoknál. A végzett kísérletek és vizsgálatok eredményei szerint azonban minden esetben gazdaságosan lehetett a Pekket alkalmazni. Ma, amikor általánosan elterjedt a sonka-süldők hizlalása, feltétlenül sulyt kell fektetnünk ezekre a megállapodásokra, hogy a hizlalás jövedelmezőségét minél nagyobbá tesszük.

Itt említjük meg, hogy a Pekk etetésének fejlődésben levő malacoknál és malacos kocáknál van nagy jelentősége. A szer jó hatása rendszeren 3—4 hét alatt már mutatkozik és megszünteti azokat a hibákat, amelyek a „Pekk“ nélkül nem lettek volna megszüntethetők. A Pekk elhárítja a malacok felfalását, kimarást, fark és fülrágást, vályuk és jászlak rágását, ezenkívül a fertőző betegségekkel szemben növeli a fiatal és felnőtt állatok ellenálló képességét.

Buzatermelő gazdák figyelmébe. Az ideai buza vélőmag puhaszemű, lisztes volt és ezért a rézgálicos csávázással szemben fokozottabb mértékben érzékeny. Kérjük tehát olvasóinkat, kísérjék figyelemmel buzavetéseiket és tegyenek összehasonlítást a tekintetben, hogy milyen különbség mutatkozik a Porzollal csávázott buza javára?

Ahol nem vált be a szudáni fű. Gáspár István műkertész, olthévízi előfizetőnk írja a következő sorokat: „A sok ajánlat alapján én is kísérletet végeztem idén a szudáni fű termelésével. Jó erőben lévő, homokos agyag talajra, megfelelő trágyázás után 3 kg. magot vetettem el. A vetés május közepén történt. A szudáni fűmag elég jól kelt ki, de nagyon lassan fejlődött. Juliusban még alig volt 30 cm. magas és nagyon gyér

volt. Végül is lekaszáltam és az egyvékás föld egész termését egy bivaly egyszeri ételre elfogyasztotta. Elég drága kísérlet volt tehát s óva intek minden kisgazdát a további kísérletezéstől. Szudáni fű maradjon csak Szudánban, nem való Erdélybe! Gáspár István, Olthévíz.

Szerkesztő megjegyzése. Gáspár kísérletéből az tűnik ki, hogy nála a szudáni fű termelése nem váltott be. Készséggel elismerjük, hogy Gáspár István mint szakértő, a kísérletet teljesen kifogástalanul és megfelelő szakértelemmel végezte el, de hátha az időjárásban volt a hiba? Rá kell mutatnunk azonban arra, hogy különösen Európa nyugati államaiban a szudáni fű termelése nagyon bevált. A kísérleteket tehát folytatni kell, nem szükséges nagymennyiségű magot elvetni, költség megtakarítás szempontjából kevés maggal kis területen kell folytatni a kísérleteket. Mindenesetre várjuk előfizetőink további hozzájárulását.

Mezőgazdasági kamarák felirata a válság ügyében. A román mezőgazdasági kamarák szövetsége a miniszterelnöknek emlékiratot adott át. Az emlékiratban a gazdák sérelmeit a szövetség 10 pontban sorolja fel. A mezőgazdasági kamarák szövetsége követeli a kiviteli illetékek eltörlését, javasolja a közterhek csökkentését, elsősorban azoknak az adónemeknek eltörlése útján, amelyeknek törvényessége vitatható. Kéri a vasuti forgalom és a szállítási tarifák olyan módon való rendezését, hogy a mezőgazdák szállításoknál kárt ne szenvedjenek. Végül kifejti emlékiratában a szövetség, hogy a gazdák nehéz helyzetének enyhítése érdekében célszerű volna, hogy a Nemzeti Bank nagyobb összegű kölcsönt bocsásson Románia gazdáinak rendelkezésére.

Minden magyar ember vallja magát magyarnak a népszámláláskor!

Rádium, mint szuverén gyógy- eszköz!

A rádium rendkívül ritka és nyers ércből való kitermelése nagyon nehéz, ez az oka a magas árának. Sok gyógyintézet megma is nélkülözni kénytelen a rádiumot, ami annál is inkább hiánypótlásra méltó, mert a rádiumot a modern gyógytudomány nem való jelentősége és alkalmazási terepe mindinkább bővíti. Most meg oly hírek érkeznek, hogy egyes rádiumtárak kimerülőben vannak.

A rádiológusok és egyéb tudósok már rég óta fáradoznak a rádiumsugaraknak mesterségesen való előállításával. Különösen említésre méltó két neves rádiológusnak, A. Chaintraire és Prof. Itlich kísérletei, akik a röntgensugaraknak hatását oly módon akarták korrigálni, hogy a rádiummal egyenlő legyen. Nevezett tudósok mindenekelőtt megállapították, hogy a szokásos, eddig használt röntgensugarak feszültsége 160—200 kilovolt abszolút elégtelen, de kísérleteikben a feszültséget egy különös eljárással 1500 kilovoltra emelték. Míg a kísérletek kezdetben sikereseknek látszottak, később mégis kiderült, hogy a rádium még magas feszültségű röntgensugárral sem pótolható.

A St. Joachimsthal-i rádiumot egyelőre nem pótolható, éppen a St. Joachimsthal-i „Radium-ema” sem, mely utóbbi a gyenes sugárzású rádiumterápiának nélkülözhetetlen eszköze.

A dolgot úgy kell elképzelni, hogy a rádiumnak legkisebb részecskéje is egy miniatúr gépezetverhez hasonlít, amelyik öntelenül egész kicsiny kis lövedékek milliárdjait szórja szét. Ez fantasztikus méretű bombamentről van itt szó, amihez hasonló a természetben sehol sem

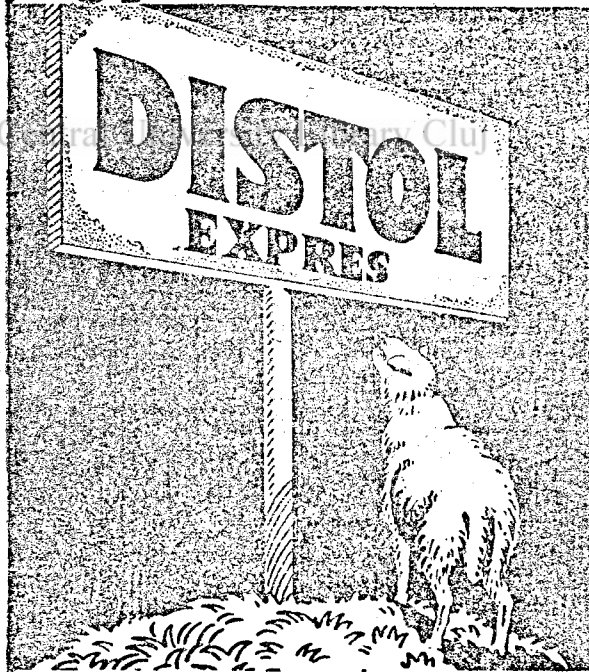
található. A rádium több mint 1500 éven át fáradhatatlanul és szünetelés nélkül tüzezi a löveget, mielőtt az energiáját elpazarolja.

Ebben a bombázásban van a rádium kisugárzási erejének a titka! Ezen rendkívüli drága anyagnak egyes részecskéi (atomja) állandó bomlási folyamatban vannak és mint egy esodálatos tüzijáték szórják szét még kisebb részeit a világűrbe. Másodpercenként 37 milliárd ily löveget sűt el és pedig nap-nap után, év-év után, több mint 1500 éven át szakadatlanul, míg aktivitása a felére csökken le. A rá-

diumnak ezen phisikai megnyilvánulásából is megállapítható, hogy annak gyógytulajdonsága egyelőre mesterséges sugarakkal nem pótolható.

Vérszegények, sápadtak, érvágytalanok, legyengültek gyakori fejfájásban, tüdőhurutban szenvedők kérjenek ismertető füzetet a dr. Földes-féle Ferrol Vastáplikórról. Mindenkinek teljesen díjmentesen küldi dr. Földes gyógyszerlára és vegyészeti laboratoriuma Arad, Str. Eminescu 24. sz.

Égyetlen darab

biztosan meggyógyítja
a mételyes juhot
Darabja 14 Lei.

ÓVAKODJUNK UTÁNZATOKTÓL
KÉRJÜK MINDENÜTT A VALÓDI FEKETE
TOKOKAT EZÜSTÖS DISTOL FELIRÁSSAL
KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAKBAN ÉS DROGÉRIÁKBAN
FOLERAKAT: FREDERIC SPDHEIM & Co.
BUCUREȘTI, 110, ELISABETA 55

MULATTATÓ

ADVENTI ÉNEK

*Szállj le, szállj le angyalok szavára,
Égi béke, szállj szíviünkre le,
Bettlehemi csillagok sugára
Hintse fénnyel éjszakánk tele.*

*Oh be régen nem tudunk örülni,
Messze szálltak gyermekálmaink,
Megtanultunk könnyeket törölni,
Bánatfánk alig hulló lombbal ing.*

*Már nekünk a boldogság csak álom,
A karácsony szép tündérmese,
Csak merengünk hervadó virágon,
Mint a multak bús szerelmese.*

*Ah, ha egyszer, egy varázsütésre
Gyermekekké válnánk sorba, mind
S kis szíviünknek dalba csendülése
Angyalajkon sírna fel megint:*

*Ránk tudom, az égbolt lehajolna,
S míg köszöntenénk a nagy napot:
Bettlehemnek jászolát ragyogva
Tükröznek a boldog csillagok.*

Baja Mihály.

A nehéz négykrajcáros.

Balázs bácsi arany óraláncán egy régi négykrajcáros fityegett.

Vajjon miért viseli ezt a régi pénzdarabot a gazdag Balázs bácsi? Hiszen ő gyémántot is akaszthatna a láncára. Sokszor töprengtünk rajta gyerekésszel.

Egy szép nyári estén letelepedtünk a lugasban Balázs bácsi köré. Balázs bácsi ekkor mesélni kezdett:

— Hej, gyerekek, a ti Balázs bátyátok édesapjának nem volt ám arany óralánc! A zsebében nem sok négykrajcáros csörgött. Pedig szüksége lett volna rá, mert minden nap tíz gyerek kért enni az asztalnál.

Szegény asztalosmester volt az én édesapám. Sokat dolgozott, mégis keveset keresett. Mi, gyerekek, mezitláb szaladgáltunk nyaranta a jó meleg porban. Pirosak és erősek voltunk. De holmi nyalánkságra sohase kaptunk egy krajcárt sem.

Én bizony, mi türes-tagadás, nem voltam megelégedve a sorsommal. Szerettem volna legalább egyszer egy krajcárra szert tenni, hogy vehessek rajta, amit akarok. Gondoltam magamban: rögtön vennék pirosnyelű bicskát, tarka lovat, börlabdát és egy marék cukrot. Ezekre vágytam abban az időben. Azt hittem, hogyha egy krajcárt lennék, mind megvehetném rajta.

De nem kedvezett a szerenese. A mi kis falunkban, úgy látszik, senkinek sem volt elveszteni való krajcárja. Legalább én sohase találtam egyet sem.

De egyszer nagy dolog történt. Édesapám egy zsebkendő pénzt hozott haza. Valami nagy fizetést kapott meg és csupa négykrajcárosokban. Kiöntötte az asztalra. A testvéreim nem voltak otthon. Ezért most az egyszer megengette, hogy pénzzel játszam. Széjjelraktam a négykrajcárosokat egymás mellé. Beborítottam velük az asztalt. Azután hosszú sorban állítottam fel őket egymással szemben, mintha katonák lettek volna. Csillagot, falut és tornyot építettem belőlük.

Végre rám szólt édesapám, hogy söpörjem a pénzt egy zacskóba. Bele is söpörtem. De az utolsó darab a markomban maradt. Onnan a zsebembe csuszott. Azt gondoltam, hogyha ezt az egyet is beleteszem a zacskóba, azzal már az a nagy rakás pénz nem lesz nagyobb. Én meg milyen gazdag lehetnék ezzel az egy darab négykrajcárossal! Azzal a zacskót bekötöttem. Átadtam édesapámnak és kisurrantam az ajtón.

Egyenesen a boltba vágtattam. Az uton mindvégig rajta fartottam a kezemet a zsebemen és egyre tapogattam.

Minden gondolkodás nélkül toppantam be a boltba. Ott igen sokan voltak. Én félreálltam. Gondoltam: amíg várakoznom kell, kiválasztom, hogy mit vegyek.

A bolt alacsony és sötét volt, telerakva polccal, hordóval, zsákkal és százféle portékával.

A boltosné egy összetöpörödött vén anyóka volt. Az volt a szokása, hogy szomorú éneklő hangon mondogatta mindig, hogy kiknek mit ad.

Patakne sőt kért hét krajcárért.

— Hét krajcárért sőt... hét krajcárért sőt... hét krajcárért sóóót... — mondogatta a boltosné.

Amikor azután nagysokára kiadta a kezé-
Lábás Pista került sorra. Ő két krajcárért
pipaszárat vett az apjának. A boltosné rá-
zudt:

— Két krajcárért pipaszárat... két krajc-
árért pipaszárat... két krajcárért pipaszá-
rat...

Ezalatt esodálatos dolog történt velem. A
négykrajcáros eleinte csak meghuzta magát a
karomban. De egyszer csak kezdett nagyon
nehéz lenni. Ez gondolkozóba ejtett s minél to-
bb gondolkoztam, annál nehezebb lett a
négykrajcáros. Az arcom égett. A négykrajcá-
ros meg egyre nehezebb lett. Már fáj a ke-
zem, a karom, a vállam, a hátam, a fejem. De
a jobban fáj a szívem!

Már éppen rám került volna a sor. Még
egy leány volt előttem. Ám ekkor ugy-
an gíjédtem, hogy — usgyé! — kiszaladtam a
szobából s meg sem álltam hazáig.

Berontottam a szobába. Odarohantam
édesapámhoz és sirva tettem tenyerébe a négy-
krajcárost.

Nem tudtam szólni egy szót sem. De ő ki-
talált mindent.

— Miért hoztad vissza? — kérdezte ko-
molyan.

— Mert nagyon nehéz... — zokogtam.

Ekkor aztán így szólt hozzám édesapám:

— Ez a négykrajcáros tied lesz! Órizd
meg és emlékezzél vissza mindig a mai napra!
Jusson eszedbe mindenkor, hogy milyen nehéz
az ilyen négykrajcáros!

— Hát fiaim, — végezte beszédét Balázs
bácsi, — így jutott hozzám a négykrajcáros,
hogy örökre nyomja a lelkemet! Megmutatta
a becsületes, szorgalmas élet ösvényét, ame-
lyen egész életemben jártam.

Móricz Zsigmond.

Próságok * Adomák

Keserű só olaj helyett.

Egy autó olajhiány miatt el-
ment az országuton. A tulajdo-
s a következő beszéd kísére-
lően kopog be egy utszéli
szoba:

Nem volna egy kis olaj a
szobánál, a ricinusolaj is megfe-
lelne.

Ricinusolajunk nincs —
de a ház gazdájától a választ
de keserűsóval szolgálhatunk.

Nyelvtan-ujító.

Jancsi mondj egy állító
szóval.

A ló huzza a szekeret.
Mondd ezt parancsoló mód-
ban.

Gyi elé, ne!

Tanácsadó

Előfizetőink részére, akik
a folyóiratból kifolyólag ta-
nácsadónkhoz fordulnak, ezen rovatunk-
ban szívesen megadjuk a vá-
laszt. Tekintettel arra, hogy
a tanácsadónk a tanácsadásért

fizetnünk kell, felkérjük olvasó-
inkat, hogy a beküldött tanács-
kérő levélhez mellékeljenek 20
lejt, könnyebbség okáért bélyeg-
ben, mert ennek költségeit mi nem
fedezhetjük. Ha a választ levél-
ben kívánják, ezenfelül még kü-
lön portódíj is beküldendő. Csakis
azon levelekre válaszolunk, ame-
lyekhez a 20 lej is csatolva van.

Lesóványodott, erőtlen, vérsze-
gény tüdőbajos betegek részére
áldás a Grasin erőtápszer. La-
pünk hátlapján levő hirdeté-
sünkre felhívjuk figyelmét.

F. M. Majlátfalva. A sajtóké-
szítés kérdésével a következő
könyvek foglalkoznak: *Monos-
tori: A tejjgazdaság alapvonalai*,
ára 123 lej, *Grác: A kiscsajda fe-
jőstehene és tejjgazdasága*, ára
123 lej, *Éltető: Vaj- és sajtókészí-
tés*, ára 136 lej. Ez utóbbi köny-
vet utánvéttel elküldtük címé-
re. A könyvben mindent megta-
lál, amit a sajtókészítésre vonat-
kozólag tudnia kell.

K. P. Szilágycseh. Az erősebb
fagyok bekövetkeztével borát he-
lyezze el fagymentes helyen. A
megfagyott és újból kiengedett
bor minőségileg gyengül. Ha a
bort nem tarthatja fagymentes
pincében, úgy a helyiséget feltét-
lenül fűtse. 1—2 fokos hideg még
nem árt a bornak, mert szesztar-
talma miatt csak alacsonyabb
hőmérsékleten fagy meg.

Ovomalline természetes erő-
sítő tápszer megacélozza az iz-
mokat, erősíti az idegeket.

M. I. Marosvásárhely. A tyú-
kok között fellépett betegség
neve *meszes láb*, a rüh atka okoz-
za. Langyos szappanos vízzel át-
tassa a beteg lábakat és ecsetelje
kreolinos oldattal. A petróleum
is megfelel erre a célra. A ba-
romfiólat és az ülőkéket fertőt-
leníteni kell, hogy a rühatkák el-
pusztuljanak.

T. M. Bármilyen nyugdíjból
levonhatják az adót. Az említett
díjakról, melyeket a kiosztásért
szednek, sem mi, sem az itteni
pénzügyigazgatósági közegek nem
tudnak. Az adóalányak szabad
betekinteni az adófőkönyvbe, az
Ön esetében azonban semmi ta-
nácsot nem tudunk adni, mert
Ön tényleg meggyanusított vala-
kit, anélkül, hogy vádját alá
tudta volna támasztani. A követ-
kezményeket viselni kénytelen.

B. S. Forduljon Dr. Pospisil
Rudolf ügyvéd urhoz, a med-
gyesi Magyar Párt elnökéhez,
mivel itt részletesebb felvilágosi-
tást nem tudtak adni a cégéről.
Levelében ne véleményt kérjen,
hanem azt, hogy a város legille-
tésebb szakemberének a vála-
sát közölje Önnel. Válaszbélye-
get mellékeljen és hivatkozzék a
Magyar Népre.

A népszámláláskor mondd és irasd magad magyarnak!!

Szerkesztői üzenetek

Gy. F. Inó Somlyóujlak, K. M. Válaszut, K. A. Szászlekenye, L. Gy. Lőrincréve, B. B. Köpec, T. J. Zajzon, L. A. Feketeegyházmat.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

P. J. Mostani küldeményében nem mond semmi újat, csak régi gondolatokat ismétél. Ezen az úton különben nem nagyon lehet számbavehető pénzt keresni.

R. F. Ismerjük az erdélyi magyar felekezeti tanítók súlyos helyzetét, sérelmeit. De most, amikor az egyházak főhatóságai olyan kinos küzdelmeket folytatnak az államsegély csökkentése ellen, talán nem használnánk az ügynek a sérelmek vitatásával. Azt hisszük, hogy ezeknek a kérdéseknek a föltárása inkább a Tanító című lap feladata, bár alkalmasabb időben mi sem zárkózunk el azoknak a tárgyalásától.

B. B. A verselésben még nincs kellő gyakorlata.

B. I. Verseit nem közölhetjük.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: Cz. Z. Buza 100, K. M. Kecsetkisfalud 170, J. M-né

Magyardéce 250, K. J. Magyardéce 170, D. J. Szentivánlőrincfalva 145, B. S. Homoródszentmárton 157, Gy. M. Parajd 175, J. F. Palanca 200, L. L-né Brád 490 (r. 1930 dec. 31-ig), B. S. Zs-é Harasztkerék 175, B. E. Erdőd 2049, Cz. Gy., J. J-é Magyarléta 170, Ifj. H. I. Magyarpécska 170, K. K. Kürtös 175, P. S. Margitta 175, Hitelszövetkezet Gyanta 170, S. J. Biharpüspöki 175, T. D. Brassó 170, M. I. J. Gyergyóremete 175, F. D. Lécfalva 175, S. F. Zalán 175, B. L. Nagyajta 135, Cs. B-né Zágón 120, M. G. Nagybacón 175, T. H. Bolibarlang 95, Sz. M. Dicsőszentmárton 175, K. J. Resica 170, Gy. M. Nagysármás 170, N. Z. Mezőkölpény 155, L. F. Mezősámsond 170, N. A. Erked 175, Id. V. J. Olthévíz 175, N. K. Apa 175, T. Gy. Kisgereze 85, B. B. Tamásváralfa 170, D. M. S. Sarmaság 110, F. S. Érszakácsi 175, D. L. Varsole 175, Ifj. T. Gy. Szilágynagyfalva 175, B. M. Ördögösfüzes 175, V. J. Obéba 160, B. J. Temesnagyfalva 190, F. J. Kozárvár 175, Cs. M. Sztancsafalva 175, G. I. Marosbogát 345, P. G. Atyha 345, Ifj. S. F. Firtosmartonos 125, T. J. Harasztos 130, G. A. Nagysolymos 145, B. D. M. Bözöd 170, M. F. Érmindszent 170 lej.

A szerkesztésért felel:
GYALLAY DOMOKOS

Apróhirdetések

Apróhirdetések tarifája: Minden szó 5, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb hirdetés 60 lej. Alást keresők részére 20 szóig 50 lej. Előfizetőknek minden szó 1, vastagabb betűvel 8 lej. Az apróhirdetési díj előre beküldendő.

Falusi háztartásban is jártas középkori urinó házvezetésre azonnali belépésre ajánlunk. Megkeresést „Magányos” címre a kiadóba kér.

Silca Magyarsülye községben (Kisküküllő megye) 200 hódas birtok gazdasági épületekkel felszerelve, eladó. Ára 1 millió 900 ezer lej (tehát nem 190 ezer lej mint a multheti számunkban tévesen közöltük). Érdeklődők forduljanak a „Magyar Nép” kiadó hivatalához.

HARMONIUMOK

nagy választékban, művészi kivitelben már 10.000 lejtől kaphatók. — Németország legnagyobb és legjobb harmóniumgyárának képviselője

SIMON LÁSZLÓ

orgonakészítőnél

aki orgonakészítést, javítását és homlokzat sipok készítését jutányos áron vállalja.

Cím: Simon László Cluj-Kolozsvár, Str. Brătianu (volt Kiály-utca) 24.

Köhögés, Hurut, Tüdőbetegség

ellen minden esetben bevált a

SIROMALT

gyógyszer, mert az összes gyógyanyagokat tartalmazza, amelyeket a leghíresebb orvosok ezen betegségek ellen ajánlanak. — A Siromalt állandó és rendszeres használata által meggyógyul a hurut, elmúlik a köhögés és enyhül a tüdőbaj. — Az étvágy megjavul, az életkedv fokozódik, a jó arcszín és a testi erő teljes egészében visszatér. — A Siromalt olcsó, jóízű, tápláló, malátás készítmény, amely minden patikában kapható. — Ha köhög, gyakran hurutos, azaz gyerge tüdejű, írjon a

Gen-Krayer R.-T. Laboratorium, Timișoara-Temesvár 25. címreingyen fűszért, hogy meg tudja, mit kell tennie ezen bajok ellen.

"Transsylvania" Bank RT

Cluj-Kolozsvár.

Fiókiintézetek:

Torda,
Gyulafehérvár,
Marosújvár,
Maroshévíz,
Ditró,
Mócs
Gyergyószentmiklós,
Csikszenterada,
Csikszentmárton,
Kézdivásárhely.

Kirendeltségek:

Aranyosgyéres.

Elfogad betéteket, leszámítol
váltókat és bárhova
teljesít átutalásokat,
meghitelezéseket.

GYOMORBAJON

O Gyomorégés
Savanyuszájiz
Rossz emésztés
M Gyomorsav túlfengés
Hányinger
A Felfújódás
Szelek

Az **OMA** gyomormészből fel kávéskanálnyit csekélyvízben beveszünk, miáltal bármilyen ételt jóízűen elfogyaszthatunk, könnyen emészthetünk. Az étvágy megjön a nyelv liszta lesz, a rossz szájszag megszűnik. Az **OMA** gyomormész használata megszünteti a kínos lidércnyomásos alvást, mely a rossz emésztés következménye. A gyomorégés, szelek, az evés után fellépő kínos, csavaró lájdak elmúlnak az **OMA** gyomormész használata által; az **OMA** lekötli azonnal a túlságos gyomorsavat, mely a legtöbb gyomorbántalom előidézője.

Az **OMA** molekuláris finomságúra praecipitált szénsvavas mész, melynek íze kellemes, kapható minden gyógyszertárban. — Hosszabb időre tartó, csomag ára 96"— leu.

Kirendelt Nagyrománia területére:

Farmacia „La Sft. Gheorghe”

NAGY JENŐ

Szent György" gyógyszerár

Buzs. — Marosvásárhely.

Ha valahonnan
árut rendel, kérjük a lapunkban
olvasott hirdetésre hivatkozni!

Szőlőoltvány, gyümölcsfa

valamint gyökeres rippariportais és berlandéri szőlővesszőket megbízható helyről telepítsünk.

Ajánljuk 20 év óta fennálló

telepünkről garantált fajtiszta minden betegségtől mentes dugyökerez szőlőoltvány és gyümölcsfáinkat. — Tekintettel az évi nagy keresletre, igyekezzék rendeléseit mielőbb hozzánk juttatni, minthogy a múlt évben nagyon sok vevőnket nem tudtuk kielégíteni. — Árjegyzéke kívánatra díjmentesen küldünk, mely a szőlőültetésről, valamint a káros növények irtásáról sok hasznos tudnivalókat tartalmaz.

Székely Gábor és Tsa

szőlőoltvány és gyümölcsfafalet

Diosig-Bihardioszeg. (jud. Bihar.)

Gazdák Takarékpénztára Rt.

Cluj-Kolozsvár, Cal. Victoriei 33. (Ret. Theol.)

Telefon 119 sz.

Takarék betéteket a leg-
előnyösebben kamatoztat.
Váltókölcsonöket folyósít.

Kolozsvári**Takarékpenztár és
Hitelbank Részv.-Társ.**

Cluj-Kolozsvár, P. Unirii (Főter) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett
fogad el és rendszerint fel-
mondás nélkül fizet vissza. —
Olcsó kölcsönöket nyújt.

Fiókjai: Dej-Dés, Dicsőszentmárton,
Dicsőszentmárton, Alba-Iulia,
Gyulafehérvár, Targu-Murás,
Marosvásárhely, Oradea—Nagy-
várad és Timisoara—Temesvár.

Saját tőkei 143 millió lei.

Affiliált intézetei:

Torda-aranyos várm. Tak.-pénztár
Rt. Turda-Torda, Alsófehérvárm.
Gazdasági Bank és Tak.-pénztár
Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhely-
megyei Tak.-pénztár Odorheiu
Székelyudvarhely és Cristur—
Székelykeresztúr, Szászrégen-
vidéki Tak.-pénztár Rt. Renhin-
Szászrégen, Népbank Rt. Hued n-
Bánffyhyvad és Szamosujvári
Hitelbank Rt. Gherla—Sz.-ujvár.

Minden bankügyletet
a legelőnyösebben végez.
Áruraktárai a vasut mellett.

Akor ön bő termést és nagy jövedelmei?

Akor ne hagyja gyümölcsfáit az idén is termekremenni és permetezzen lombhullás után, vagy a tél folyamán, rügyfakadás előtt; levél-, paizs-, vértetű, valamint mindennemű kártevő ellen „**DENDRIN**”-nel vagy a kétszeres erősségű „**NEO-DENDRIN**”-nel. Pár héttel rügyfakadás előtt pedig permetezzen lisztharmat, monília, gombák ellen bordóilével kevert „**AMONIL**”-al. — Ingyenes részletes utmutatást nyújt a gyártó: **Moskovits Ignattelepek Részvénytársaság Oradea—Nagyvárad.**

Lerakatok:

Biasini S. utóda Cluj-Kolozsvár. — Segesváry & Co. Cluj-Kolozsvár. — Szatmármegyei Mezőgazdák Rt. Satu-Mare-Szatmár. — Harecsék Vilmos utóda Baia Mare-Nagybánya. — Neumann és Markovics Baia-Mare—Nagybánya. — Weisz Lajos Carei-Nagykaroly. — Frankovits Ignázt Rt. Simleul-Silvaniei-Szilágysomlyó. — Zöld János Odorheiu-Szekelyudvarhely. — Dr. Barabás és Sipos, Sft. Gheorghe-Sepsiszentgyörgy. — Mezőgazdák Rt. Arad. — Szűts Pál Timisoara-Temesvár. — Hangya Aiud-Nagyenyed. — Winkler János, Aiud-Nagyenyed.

Lesóványodott, erőtlenn.
vérszegény, fűdőhajos
betegek részére áldás a

GRASIN

erőtápszer. — Étvágy ja-
vító, erősítő, vérképző
hatása szembeűnő.

Kapható: gyógyszerárakban és Dr. Nagy Árpád gyógyszerárában
Cluj-Kolozsvár, Celen Mojlör. — Egy doboz 120 lei. Postán külfölve
135 lei. Egy teljes kurához 5 doboz 600 lei bérmentve, utánvétel.
Használati utasítás minden dobozhoz mellikelve.

RADIUMCHEMA

RHEUMA ISCHIA
IZULETI GYULLADÁSOK
IDEGBAJOK ZSÁBA, BEMULÁS
ERELMESZESEDES MÓI BAJOK
GOLYVA, CUKORBÁJ MIGREN, BÓRBAJOK
SZIV-GYOMOR, LÉP-MÁJ-VESE-HASBANTALMAK
TÜDŐ-TUBERKULOTI-KUS MEGBETEGEDESEK, ASTHMA STB. STB.

RADIUMGYÓGYPARKNAK

LEGZEST ELENKITI
VERELLATÁST FOKOZZA
ANYAGCSERÉT SZABÁLYOZZA
IDEGEKET KI-EGYENSÜLYOZZA
MÉRGEZŐ ANYAGOKAT ELTÁVOLITJA
GYULLADÁST GÁTLO ÉS FELSZÍVO HATÁSA VAN
MIRIGYEK MŰKÖDÉSÉT SZABÁLYOZZA, FAJDALMAT CSILLAPIT

St. JOACHIMSTHALI

Beszerezheti és ingyenes felvilágosítást nyerhet:

St. Joachimsthall „Radiumchema“ romániai igazgatóságánál
ARAD, Str. Consistorului (v. Bathányi-utca) 31.

Huzás december 21-én.

Boldog karácsonyi ünnepeket

szerez magának és családjának, ha sietve megvásárolja a kolozsvári Mentő-Egyesület sorsjegyét és december 21-én megnyeri az

1 millió L. készpénz főnyereményt

vagy a 2182 kizárólag készpénz nyeremény valamelyikét.

A nyereményt az »Albina Bank« azonnal fizeti.

Sorsjegy bármely városban és a Hangya szövetkezetekben vásárolható, de 117— lei előzetes beküldése ellenében a **Sorsjegyiroda** Cluj-Kolozsvár, Strada Memorandului (Unió-utca) 16. szám elküldi postán vidékre is.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdinand (v. Wesselényi Miklós-utca) 7. sz.

Fióktintézetek:

Dej-Dés, Beclean-Bethlen, Cehul-Silvaniei-Szilágycseh Jibou-Zsibó, Zălau—Zilah.

Affiliált intézetek:

A Nagynyedi Kisegítő Tak.pénztár R.-T. Aiud-Nagynyed és ennek Uicora-Marosujvári fióktintézete. —

Saját tőkék:

60.000.000 Lei.

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl. —

Engedélyezett devizahely.

Aranyosgyéresi Agyagipar R.-T.

Ajánlja elsőrangú földgázal égetett hornyolt és hódfarkú

tetőcserepét,

normál és németméretű

fali és kuttégláját

valamint elsőrendű különböző méretben készült

alagcsöveit.

Cég és iroda: Turda—Torda. Telefon szám: 107.